

Oferta edukacyjna polskich uczelni technicznych w obszarze CSR

STRESZCZENIE

CEL NAUKOWY: Celem artykułu jest przedstawienie istniejącej oferty edukacyjnej polskich uczelni technicznych w obszarze CSR w świetle krajowych tendencji oraz działań podejmowanych w otoczeniu organizacji, a także wskazanie kierunków dalszych działań uczelni związanych z opracowaniem kompleksowej oferty edukacyjnej.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: Istotne jest wskazanie, czy obecny kształt oferty edukacyjnej polskich publicznych uczelni technicznych odpowiada zidentyfikowanym trendom w otoczeniu społeczno-gospodarczym szkół wyższych. W badaniach wykorzystano metodę analizy dokumentów oraz studium przypadku obejmujące 18 polskich publicznych uczelni technicznych.

PROCES WYWODU: Autorzy wskazują tendencje w zakresie rozwoju koncepcji społecznej odpowiedzialności w Polsce, w tym działania uczelni na rzecz jej upowszechnienia. Następnie dokonują analizy aktywności uczelni w obszarze edukacji, po czym, opierając się na międzynarodowych dobrych praktykach i postulatach własnych uczelni, wskazują kierunki dalszych działań.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Analiza stanu edukacji polskich uczelni technicznych w zakresie społecznej odpowiedzialności wskazuje obszary, które wymagają większej aktywności. Programy studiów realizowane na 18 uczelniach technicznych nie uwzględniają obecnie w pełni przekazywania wiedzy niezbędnej w kontekście wyzwań, jakie zrównoważony rozwój stawia przed kadrami przemysłu i absolwentami uczelni technicznych.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Tworzenie oferty edukacyjnej upowszechniającej ideę społecznej odpowiedzialności powinno poprzedzić opracowanie strategii CSR szkoły wyższej uwzględniającej badania i analizy potrzeb interesariuszy. Postulaty zrównoważonego rozwoju łącznie bytoby realizować poprzez powołanie jednostek odpowiedzialnych za te zagadnienia w strukturach uczelni.

→ **SŁOWA KLUCZOWE:** **SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU, SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ UCZELNI, EDUKACJA, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, UCZELNIE TECHNICZNE**

Sugerowane cytowanie: Pędziwiatr, E. i Kulczycka, J. (2018). Oferta edukacyjna polskich uczelni technicznych w obszarze CSR. *Horyzonty Wychowania*, 17(44), 93-102. DOI: 10.17399/HW.2018.174409.

ABSTRACT

Corporate Social Responsibility Education in Polish Technical Universities

RESEARCH OBJECTIVE: The aim of the article is to present the CSR education of Polish technical universities in the context of national trends in social responsibility and suggest future recommendations for CSR related educational activities for students, future engineers and specialists in the industry sector.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: It is important to indicate whether the current CSR education of Polish public technical universities corresponds to the identified CSR trends in the socio-economic environment. The research is based on documentary analysis, literature research and case study of 18 Polish public technical universities.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: The authors indicate trends in the development of the CSR in Poland, including the role of universities in promoting the concept. Technical universities curricula were analyzed and future actions based on good practices and universities own strategies were defined in accordance with CSR concept.

RESEARCH RESULTS: Analysis of the CSR education in Polish technical universities indicates areas that require improvement. Curricula of 18 technical universities do not fully represents requirements of graduates and industry specialists concerning challenges to industry in the field of sustainable development.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS, AND RECOMMENDATIONS: Creation of CSR education programme should be preceded by development of university CSR strategy, including stakeholder's needs analysis. Implementation of sustainable development rules and guidelines should be carried out by dedicated offices in the universities structures.

→ **KEYWORDS:** **CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY, SOCIAL RESPONSIBILITY OF UNIVERSITIES, EDUCATION, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, TECHNICAL UNIVERSITIES**

Wstęp

Spółeczna odpowiedzialność biznesu (CSR), jako koncepcja oddziaływania przedsiębiorstw na otoczenie społeczno-gospodarcze, jest mocno zakorzeniona w obszarze nauk ekonomicznych i zarządzania. Pojęcie odpowiedzialności społecznej obejmuje rozwiązanie problemów gospodarczych, społecznych i środowiskowych społeczeństw. W ostatnich latach zagadnienie społecznej odpowiedzialności analizowane jest także w kontekście organizacji niedziałających dla zysku. Rozwijane jest m.in. zagadnienie Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (University Social Responsibility – USR), w której rozumieniu uczelnia jest istotną formą organizacji działającej w społeczeństwie (Shek

i Hollister, 2017). Uniwersytety są uważane za istotny filar społeczeństwa, ponieważ odgrywają główną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej odpowiedzialności wśród swoich studentów, kadry naukowej i pracowników w sposób, który sprawia, że rozważają one swoje działania w kontekście społecznym.

Celem artykułu jest ocena oferty edukacyjnej polskich uczelni technicznych w obszarze CSR w świetle krajowych tendencji oraz działań podejmowanych w otoczeniu organizacji, a także wskazanie kierunków dalszych działań uczelni związanych z opracowaniem kompleksowej oferty skierowanej do studentów, przyszłych inżynierów i specjalistów w sektorze przemysłu. W artykule zbadano działania uczelni w zakresie nauczania CSR i podjęto próbę wskazania rekomendacji dla uczelni technicznych. W badaniach wykorzystano metodę analizy dokumentów, analizę literatury oraz studium przypadku obejmujące 18 polskich publicznych uczelni technicznych wskazanych w wykazie uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego (www.nauka.gov.pl, 2018).

1. Odpowiedzialność społeczna uczelni

Koncepcja USR dotyczy relacji organizacji z otoczeniem w aspekcie ekonomicznym, społecznym oraz środowiskowym. Należy przy tym uwzględnić rolę podstawowego, statutowego obszaru działalności uniwersytetów, tj. kształcenia i edukacji. USR według definicji Giuffré i Ratto to zdolność uniwersytetu do rozpowszechniania i wdrożenia zestawu ogólnych zasad i konkretnych wartości poprzez wykorzystanie czterech zasadniczych procesów: zarządzanie, nauczanie, badania i upowszechnianie, poprzez zapewnienie usług edukacyjnych i przekazywanie wiedzy. Jednym z aspektów USR jest w konsekwencji edukacja pozwalająca na realizację postulatów społecznej odpowiedzialności w organizacjach (Giuffré i Ratto, 2014).

Problem odpowiedzialności społecznej i tożsamy z nim zagadnienie zrównoważonego rozwoju są szeroko dyskutowane w kontekście rozwoju gospodarczego, przemysłu, nowych technologii (Kolk i van Tulder, 2010). W związku z powyższym zagadnienie społecznej odpowiedzialności oraz edukacji w tym zakresie wydaje się obecnie szczególnie istotne dla uczelni technicznych, których zadania obejmują w dużej mierze kształcenie kadr przemysłu i biznesu, a więc specjalistów kreujących następnie działania podmiotów gospodarczych w obszarze społecznej odpowiedzialności.

2. Uwarunkowania zewnętrzne edukacji w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni

Istotny dla kształtu podejmowanych działań edukacyjnych w obszarze CSR przez uczelnie techniczne jest kontekst prawny i organizacyjny wpływający na upowszechnienie koncepcji społecznej odpowiedzialności w Polsce. Jest to o tyle istotne, że wspieranie

działań w zakresie CSR przedsiębiorstw przez organy rządowe rozpoczęło się już od momentu przystąpienia Polski do UE, a w 2009 r. powołano Zarządzeniem nr 38 prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. pierwszy Zespół do spraw Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw (który funkcjonował do sierpnia 2013 r.). Następnie w lipcu 2014 r. powołano nowy składający się z 46 członków zespół mający status organu pomocniczego ministra gospodarki. Jego zadaniem było m.in. wypracowywanie rekomendacji w zakresie kierunków wdrażania zasad CSR do polityki gospodarczej kraju, tworzenie warunków do dialogu, wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy administracją, biznesem, partnerami społecznymi oraz organizacjami pozarządowymi, dokonywanie analiz, ekspertyz, ocen, promocja i upowszechnianie CSR oraz dobrych praktyk w tym zakresie. Kolejny zespół (będący kontynuacją poprzedniego) rozpoczął prace 26 września 2016 r. Jest to Zespół do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, którego zadaniem jest współpraca oraz dialog z interesariuszami (m.in. przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, związkami zawodowymi, instytucjami publicznymi oraz podmiotami społeczeństwa obywatelskiego) w zakresie działań podejmowanych na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz odpowiedzialnego prowadzenia biznesu. 16 listopada 2017 r., z jego inicjatywy, 23 polskie uczelnie podpisały Deklarację Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. W dokumencie podkreślona została rola uczelni jako miejsca tworzenia i przekazywania wiedzy o otaczającej rzeczywistości, jak również potrzeba pielęgnowania wartości akademickich. Punkt 4 Deklaracji zobowiązuje uczelnie do poszerzania programów nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i CSR, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych (Deklaracja, 2017). Wśród sygnatariuszy Deklaracji znalazły się cztery uczelnie techniczne: Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Politechnika Gdańska, Politechnika Łódzka i Politechnika Wrocławska.

W aspekcie legislacyjnym w 2017 r., na podstawie przepisów uchwalonych na poziomie UE (Dyrektywa 2014/95/UE, 2014), w Polsce weszły w życie nowe przepisy dotyczące raportowania społecznego przedsiębiorstw (Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r.). W konsekwencji od 2017 r. m.in. spółki giełdowe, banki oraz fundusze inwestycyjne są zobowiązane do raportowania tzw. danych pozafinansowych. Przyjęte przepisy prawa, z punktu widzenia uczelni kształcących przyszłych menedżerów i specjalistów, pracowników przedsiębiorstw, niejako wymuszają zmiany w systemie kształcenia uwzględniające w szerszym stopniu zagadnienia związane ze społeczną odpowiedzialnością i raportowaniem społecznym. Powyższe przykłady wskazują na rosnące zainteresowanie tematem CSR zarówno w aspekcie organizacyjnym, jak również prawnym wszystkich podmiotów, w tym uczelni i uczelni technicznych. Jednocześnie jednak, według stanu na marzec 2018 r., żadna polska uczelnia techniczna nie opracowała raportu społecznego uwzględniającego działania USR organizacji.

3. Oferta edukacyjna uczelni technicznych w obszarze społecznej odpowiedzialności

W celu oceny stanu nauczania o CSR w polskich uczelniach technicznych dokonano analizy poprzez strony internetowe uczelni programów studiów oraz dodatkowej oferty edukacyjnej wszystkich 18 publicznych uczelni technicznych w Polsce. Pod uwagę brano program studiów i ofertę w roku akademickim 2017/2018.

Aktywności uczelni podzielono na cztery obszary: realizacja przedmiotu CSR (lub zrównoważony rozwój), realizacja przedmiotu z zakresu etyki biznesu (jako zakres tematyczny zawierający się w zagadnieniach CSR), nauczanie CSR w ramach kierunków technicznych, z uwzględnieniem uwarunkowań różnych sektorów gospodarki, oraz pozostałe aktywności edukacyjne (szkolenia, studia podyplomowe, warsztaty).

Koncepcja CSR jako przedmiot w programie studiów pojawia się w roku akademickim 2017/2018 na 11 uczelniach technicznych. Spośród czterech sygnatariuszy Deklaracji zaliczanych do uczelni technicznych przedmiotu takiego w ofercie edukacyjnej nie uwzględniła Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej. Co ważne, przedmioty te w przypadku wszystkich uczelni uwzględnione są w programie zarządzania lub ekonomii, nie są więc adresowane bezpośrednio do specjalistów przemysłu.

Najwięcej uczelni technicznych (14 szkół) realizuje działania w obszarze etyki zawodowej i etyki biznesu, co nie jest tożsame z zagadnieniem społecznej odpowiedzialności, stanowi jednak element działań uwzględnianych w raportowaniu społecznym.

Z punktu widzenia otoczenia biznesowego uczelni istotna jest aktywność w obszarze CSR dostosowanego do poszczególnych gałęzi przemysłu. Działania w tym zakresie podejmują jedynie trzy uczelnie techniczne. Przedmioty te wykładane są w ramach wydziałów kształcących inżynierów. W przypadku Akademii Górniczo-Hutniczej jest to Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska oraz Wydział Górnictwa i Geoinżynierii, dla Politechniki Lubelskiej Wydział Inżynierii Środowiska, a dla Politechniki Świętokrzyskiej Wydział Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki. Można zauważyć, że przedmioty w ramach kierunków technicznych pojawiły się dotąd na wydziałach, na których istotną rolę odgrywa ochrona środowiska. W analizowanym okresie dodatkową działalność edukacyjną oferowała jedynie Politechnika Gdańska, organizując szkolenie otwarte „Społeczna odpowiedzialność biznesu w kontekście normy ISO 26000” oraz dwusemestralne studia podyplomowe z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu.

Spośród badanych uczelni jedynie trzy uczelnie techniczne – Politechnika Gdańska, Akademia Górniczo-Hutnicza i Politechnika Lubelska podejmowały trzy z czterech wskazanych typów aktywności w zakresie edukacji o CSR. Wykaz przedmiotów i aktywności uczelni technicznych prezentuje tabela 1.

Tabela 1

Działania edukacyjne w obszarze CSR publicznych uczelni technicznych w roku akademickim 2017/2018

Rodzaj działań edukacyjnych	Uczelnia techniczna (podejmowana aktywność)
Przedmiot społeczna odpowiedzialność biznesu lub zrównoważony rozwój	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (społeczna odpowiedzialność biznesu, corporate social responsibility, zrównoważony rozwój i zintegrowane systemy zarządzania) 2. Politechnika Częstochowska (zrównoważony rozwój przedsiębiorstw) 3. Politechnika Gdańska (społeczna odpowiedzialność organizacji) 4. Politechnika Koszalińska (zrównoważony rozwój gospodarczy, zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój) 5. Politechnika Lubelska (sustainable development) 6. Politechnika Łódzka (zagadnienia zrównoważonego rozwoju miast i osiedli, przedsiębiorstwo a zrównoważony rozwój, zagrożenia i zrównoważony rozwój) 7. Politechnika Opolska (wprowadzenie do zrównoważonego rozwoju, koncepcja zrównoważonego regionu w ekonomii regionu) 8. Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza (corporate social responsibility) 9. Politechnika Warszawska (społeczna odpowiedzialność biznesu, zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój) 10. Politechnika Wrocławska (zagrożenia cywilizacyjne i zrównoważony rozwój) 11. Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (zrównoważony rozwój lokalny i regionalny)
Przedmiot etyka biznesu, etyka menedżera, ekonomia społeczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (demokracja lokalna i społeczeństwo obywatelskie, etyka w zarządzaniu, etyka i etykieta w zarządzaniu, etyka i etykieta w biznesie) 2. Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej (etyka w administracji) 3. Politechnika Białostocka (etyka gospodarcza) 4. Politechnika Częstochowska (etyka w zarządzaniu) 5. Politechnika Gdańska (etyka w biznesie) 6. Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki (etyka zawodu architekta) 7. Politechnika Lubelska (etyka biznesu) 8. Politechnika Opolska (social marketing, Ekonomia społeczna) 9. Politechnika Poznańska (etyka zawodowa) 10. Politechnika Śląska (etyka w biznesie) 11. Politechnika Świętokrzyska w Kielcach (etyka działalności gospodarczej, etyka inżynierska, etyka zawodowa, etyka zawodu architekta, etyka zawodu inżyniera wzornictwa) 12. Politechnika Warszawska (etyka biznesu, etyka w finansach)

	<p>13. Politechnika Wrocławska (etyka w biznesie)</p> <p>14. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie (etyka inżynierska, etyka w biznesie, etyka biznesu)</p>
CSR w ramach kierunków technicznych	<p>1. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (społeczna odpowiedzialność biznesu w ochronie środowiska, introduction to sustainable development for engineers)</p> <p>2. Politechnika Lubelska (podstawy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju)</p> <p>3. Politechnika Świętokrzyska w Kielcach (zrównoważony rozwój transportu w aglomeracjach miejskich)</p>
Dodatkowe działania edukacyjne	<p>1. Politechnika Gdańska (studia podyplomowe, szkolenie otwarte)</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych uczelni technicznych.

4. Rekomendacje dla uczelni technicznych w obszarze odpowiedzialności społecznej

Powyższa analiza stanu edukacji polskich uczelni technicznych w zakresie CSR wskazuje obszary, które wymagają większej aktywności w świetle przedstawionych krajowych tendencji oraz Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. Programy studiów realizowane na 18 uczelniach technicznych nie uwzględniają obecnie w pełni przekazywania wiedzy niezbędnej w kontekście wyzwań, jakie zrównoważony rozwój stawia przed kadrami, absolwentami uczelni technicznych, zarówno w aspekcie edukacji kierunkowej, jak i poprzez dodatkowe działania edukacyjne. W celu określenia kierunków zmian, które pozwoliłyby dostosować ofertę edukacyjną do wyzwań otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni, można skorzystać z doświadczeń uczelni zagranicznych, które wdrażają kompleksowe strategie zrównoważonego rozwoju, w tym podejmują różnorodne działania edukacyjne.

Obserwując międzynarodowe trendy w zakresie edukacji o społecznej odpowiedzialności, uczelnie zagraniczne, najbardziej zaawansowane w działania z obszaru CSR, podejmują wszystkie rodzaje aktywności, dostosowując je do zidentyfikowanych potrzeb: włączają przedmioty z obszaru CSR w program studiów, ucząc etyki biznesu oraz opracowują ofertę skierowaną do studentów poszczególnych kierunków technicznych.

Pierwszym krokiem pozwalającym na szczegółową diagnozę potrzeb każdej uczelni technicznej jest sporządzanie okresowych raportów społecznych podsumowujących działania szkół wyższych obejmujących aspekty społeczne, środowiskowe i edukacyjne. Raporty społeczne stanowią z jednej strony źródło kompleksowej informacji o działaniach uczelni w zakresie edukacji o zrównoważonym rozwoju, ale są także źródłem budowania katalogu dobrych praktyk uczelni oraz działań o charakterze benchmarkingu, co jest podstawą doskonalenia oferty edukacyjnej. Raportowanie społeczne jest wreszcie

narzędziem pozwalającym na uzyskanie przewagi konkurencyjnej poprzez prezentację osiągnięć uczelni w wielu płaszczyznach. Raportowanie w przypadku uczelni technicznej opierać się będzie na wskaźnikach związanych z technologicznymi aspektami działalności. Tymczasem do dzisiaj jedynie Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie opublikowała raport społeczny opracowany w 2017 roku (Raport, 2017).

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r.), uczelnie posiadają autonomię w zakresie programu kształcenia, co oznacza, że mogą decydować o tym, jakie zagadnienia i jakie przedmioty zostaną uwzględnione w ramach poszczególnych kierunków. W konsekwencji tematyka CSR włączona może być w program edukacji na każdym kierunku. Wskazane jest, aby każda uczelnia techniczna posiadała w swojej ofercie przedmiot związany ze społeczną odpowiedzialnością oraz włączała w program innych przedmiotów technicznych zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie dla zachowania spójnej strategii społecznej odpowiedzialności w ramach organizacji należałoby powołać zespół specjalistów, którzy wsparliby jednostki organizacyjne uczelni we włączaniu społecznej odpowiedzialności w programy poszczególnych kierunków. Pozwoli to stworzyć pewien kanon w obszarze edukacji oraz wypracować wspólne dobre praktyki możliwe do wdrożenia w ramach różnych kierunków kształcenia jednej szkoły wyższej. Wzorem zagranicznych uczelni zadania te realizowane mogą być przez działające w strukturze szkół jednostki, będące odpowiednikami np. MIT Office of Sustainability w ramach Massachusetts Institute of Technology (www.sustainability.mit.edu, 2018) czy Departament of Sustainability and Energy Management w strukturze Uniwersytetu Stanforda (www.sustainable.stanford.edu, 2018) odpowiedzialne za całość działań uczelni w obszarze CSR. Powołanie zespołów do spraw CSR wpisuje się ponadto w punkt 9 Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, zgodnie z którym sygnatariusze zobowiązują się „zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania” (punkt 9 Deklaracji, 2017).

Ze względu na fakt, że działania zgodne z koncepcją CSR skoncentrowane są na zaspokajaniu potrzeb interesariuszy organizacji, uczelnie techniczne przy opracowaniu programów kształcenia w tym obszarze powinny rozważyć wykorzystanie metod partycypacji lub oparcie swych działań na badaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy: studentów, kadry akademickiej i sektora przedsiębiorstw. Uwzględnienie w planowaniu działań potrzeb interesariuszy pozwoli lepiej dostosować się do oczekiwań przyszłych pracowników przedsiębiorstw oraz ich pracodawców, a także rozwijać badania naukowe w tym zakresie.

Wnioski

Analiza oferty edukacyjnej 18 polskich uczelni technicznych w obszarze CSR wykazała, że działania szkół nie odpowiadają obecnie w pełni zidentyfikowanym trendom w otoczeniu szkół wyższych. Opracowanie i wdrożenie efektywnej strategii edukacyjnej w USA skierowanej do studentów, przyszłych inżynierów i specjalistów w sektorze przemysłu jest niezbędnym działaniem każdej polskiej uczelni technicznej, co jest zgodne z postulatem przyjęcia przez uczelnie postaw prorynkowych, a tym samym uwzględnienia potrzeb gospodarki w zakresie kształcenia kadr w wieloletniej perspektywie (Geryk, 2012, s. 140).

Tworzenie oferty edukacyjnej upowszechniającej ideę społecznej odpowiedzialności powinno poprzedzić stworzenie strategii USA, co pozwoli na wdrożenie spójnych programów nauczania obejmujących kształcenie w ramach kierunków studiów, a także dodatkowe działania w obszarze edukacji i badań naukowych. Realizacja postulatów zrównoważonego rozwoju, wzorem uczelni zagranicznych oraz deklaracji samych szkół wyższych, powinna być prowadzona poprzez powołanie jednostek odpowiedzialnych za te zagadnienia w strukturach uczelni.

Zadaniem każdej uczelni jest odnalezienie właściwej dla organizacji formuły nauczania o społecznej odpowiedzialności, co biorąc pod uwagę relacje uczelni z otoczeniem, wsparte powinno zostać analizą potrzeb interesariuszy.

Podsumowując, katalog międzynarodowych dobrych praktyk pozwala na stworzenie urozmaiconych programów nauczania, które wsparte analizą potrzeb interesariuszy oraz koordynowane przez powołane w tym celu zespoły specjalistów w pełni realizować mogą postulaty społecznej odpowiedzialności uczelni.

BIBLIOGRAFIA

- Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. (2017). Ministerstwo Rozwoju. Pozyskano z: http://www.mr.gov.pl/media/46898/Deklaracja_SOU.pdf (dostęp: 20.03.2018).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki.
- Geryk, M. (2012). *Społeczna odpowiedzialność uczelni*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- Giuffré, L. i Ratto, S.E. (2014). A New Paradigm in Higher Education: University Social Responsibility (USR). *Journal of Education & Human Development*, 3(1), 231-238.
- Kolk, A. i Van Tulder, R. (2010). International business, corporate social responsibility and sustainable development. *International Business Review*, 19(2), 119-125.
- MIT Office of Sustainability. Pozyskano z: www.sustainability.mit.edu (dostęp: 20.03.2018).
- Raport społeczny Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. (2017). Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie. Pozyskano z: www.agh.edu.pl (dostęp: 05.01.2019).
- Shek, D.T. i Hollister, R.M. (2017). *University Social Responsibility and Quality of Life*. Singapur: Springer Nature Singapur.
- Sustainable Stanford Portal. Pozyskano z: www.sustainable.stanford.edu (dostęp: 20.03.2018).

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. 2005, Nr 164, poz. 1365.
Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. zmieniająca Ustawę z dnia 29 września 1994 r., Dz.U. z 2017, poz.61.

Wykaz uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego – publiczne uczelnie akademickie. Pozyskano z: www.nauka.gov.pl (dostęp: 15.03.2018).

Strony internetowe uczelni technicznych:

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.agh.edu.pl (dostęp 25.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.ath.bielsko.pl (dostęp: 25.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pcz.pl (dostęp: 25.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pb.edu.pl (dostęp: 25.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pg.edu.pl (dostęp: 25.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pk.edu.pl (dostęp: 26.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.p.lodz.pl (dostęp: 26.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pollub.pl (dostęp: 26.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.po.opole.pl (dostęp: 26.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.posls.pl (dostęp: 26.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.put.poznan.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pw.edu.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.pwr.edu.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.tu.kielce.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.tu.koszalin.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.w.prz.edu.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.uniwersytetradom.pl (dostęp: 27.02.2018).

Plany studiów w roku akademickim 2017/2018. Pozyskano z: www.zut.edu.pl (dostęp: 27.02.2018).

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License
<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>